

Yttrande från Ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om energieffektivitetskrav för förkopplingsdon till lysrör"

(1999/C 368/04)

Den 8 oktober 1999 beslutade rådet att i enlighet med artiklarna 175 och 262 i EG-fördraget rådfråga Ekonomiska och sociala kommittén yttrande om ovannämnda förslag.

Sektionen för transporter, energi, infrastruktur och informationssamhället, som fick uppdraget att förbereda ärendet, antog sitt yttrande den 5 oktober 1999, baserat på föredraganden Giannino Bernabes rapport.

Vid sin 367:e plenarsession den 20–21 oktober 1999 (sammanträdet den 20 oktober 1999) antog Ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 103 röster för och 1 nedlagd röst.

1. Inledning

1.1. Förslaget ingår som en del i strategin för att förbättra effektiviteten i elektriska utrustningar, vilket främjar de energipolitiska försörjningssäkerhetsmålen, konkurrenskraften och miljöskyddet.

1.2. Detta initiativ innebär att gemenskapen via direktiv fastställer minimikrav på energieffektivitet, vilket är samma tillvägagångssätt som i fråga om direktiven om värmepannor från 1992 och kylskåp och frysar från 1996, eller avtalen på frivilligbasis för TV-apparater, videobandspelare och tvättmaskiner, som kommittén haft möjlighet att yttra sig över⁽¹⁾.

1.3. Kommissionen anser att det är väsentligt med minimikrav i samband med att höja verkningsgraden för lysrör, och har undersökt alla möjligheter att förhandla fram ett avtal med industrin om att generellt upphöra med förkopplingsdon med låg effekt. De europeiska producenterna befarar emellertid att det marknadssegment som de avstår ifrån genast skulle fyllas av importprodukter. Följaktligen skulle man hellre se en tillnärmning av lagstiftningen om minimikrav på all utrustning på den europeiska marknaden, för att undvika handelshinder.

1.4. Dessutom råder det allmän enighet om att de mål som Kyotokonferensen beslutade om i fråga om sänkning av växthusgasutsläppen skall hållas; EU måste minska sina utsläpp med 8 % mellan 1990 och 2010. Här anser kommissionen att även de föreslagna minimikraven på de nämnda förkopplingsdonens effektivitetsgrad skulle kunna bidra avsevärt till detta mål, även om "kravens effekter på elförbrukningen [kommer att uppträda] ganska långsamt" (mindre än 5 % av sektorns beräknade totalförbrukning för 2010, omkring 111 TWh/år).

1.5. Enligt kommissionen skall man således främja utrustning med lägre effektförlust, alltså utrustning som motsvarar kategorierna A och B i CELMA:s (den europeiska sammanslutningen av belysningsstillverkare) system med 47 klasser och fyra kategorier. Dessutom skulle utrustning i kategori D generellt tas bort från marknaden under en första ettårsperiod; under en andra fas om fyra år skulle utrustning i kategori C elimineras.

2. Allmänna kommentarer

2.1. Vid upprepade tillfällen, senast i yttrandet om "Meddelande från kommissionen – Energieffektivisering i Europeiska gemenskapen – inför en strategi för rationell energianvändning"⁽²⁾, har kommittén framhållit betydelsen av att avtal förhandlas fram på frivillig grund, och krävt att man skall "arbeta med positiv utgångspunkt och ersätta fabrikanter som främjar apparater som förbrukar mindre och som innehåller återvinningsbara komponenter". Redan i yttrandet om kylskåp och frysar uppmanade ESK kommissionen att verka för kraftfull medverkan från industrins och konsumentintressenas sida vid utvärderingen av resultaten och eventuellt utarbetande av en andra serie standarder för energiutnyttjande.

2.2. Kommittén välkomnar syftet och tankegången i direktivförslaget, även om kommittén, med tanke på ämnets komplicerade karaktär, dock skulle ha föredragit att frågan reglerades genom frivilliga industriavtal.

2.3. Som kommissionen själv påpekar äger en omfattande import rum. Dessutom skall direktivet inte omfatta förkopplingsdon avsedda för export, som separata delar eller som delar ingående i belysningsutrustning. Förkopplingsdonen kan samtidigt också omfattas av andra direktiv som föreskriver

(1) EGT C 155, 21.6.1995, s. 18. EGT C 102, 18.4.1991, s. 46.

(2) KOM(1998) 246 slutlig – ESK:s yttrande om "Meddelande från kommissionen – Energieffektivisering i Europeiska gemenskapen – inför en strategi för rationell energianvändning", EGT C 407, 29.12.1998; se också kommitténs initiativytrande i ämnet "En politik för rationell energianvändning i Europeiska unionen och i kandidatländerna inför nästa anslutning" i samma EGT-nummer.

CE-märkning. Av dessa skäl ser sig kommittén föranlåten att framföra eftertryckliga krav på effektiva marknadskontroller och lämpliga förfaranden för övervakning och kvalitetssäkring i alla medlemsstater för att de europeiska producenterna omgående, inom fastställda övergångsperioder, skall kunna skyddas mot ohederliga konkurrenter och handel med apparatur som inte följer föreskrifterna.

2.4. Kommittén anser att dessa övergångsperioder är de minsta möjliga för att genomföra de anpassningar och omställningar av produktionen som krävs och för att fördela kostnaderna för ny teknik och för den forskning och utbildning av medarbetarna tekniken kräver. Kostnaderna kan inverka menligt på företagets konkurrenskraft eftersom det saknas lämpliga gemenskapsprogram för finansiering, utbildning och information för denna och alla andra berörda sektorer.

2.5. Kommittén stödjer till fullo kommissionen när den skriver att kraven på verkningsgrad måste definieras tillräckligt nog så att de – enligt reglerna i den nya metoden för harmonisering och standardisering – när de har införlivats i medlemsstaternas lagstiftning kan bli ålägganden som skall följas, och där överträdelse är straffbar. Kommittén bifaller också det föreslagna förfarandet för bedömning av överensstämmelse vilket bygger på självbedömning, i stället för ett obligatoriskt typprovning förfarande hos "anmälda organ".

2.6. Parallellt med de stora krav man ställer på de berörda producenterna – dvs. att de skall uppfylla högre säkerhets- och kvalitetsnormer och tillämpa allt modernare teknik, utan att för den skull utesluta annan teknik – bör mer omfattande och tydliga kompletterande åtgärder genomföras. Man borde till exempel genomföra informations- och propagandakampanjer, presentera nyskapande teknik (B.A.T. – bästa tillgängliga teknik) samt genomföra utbildningsinsatser. Gemenskapen borde sörja för att detta engagemang framgår tydligare i nyckelåtgärderna inom femte ramprogrammet för FoTU. De mål som ligger till grund för denna framstöt inom lagstiftningen borde införlivas i andra efterfrågeinriktade politiska strategier som byggnadsföreskrifter, offentliga upphandlingsförfaranden samt de miljöprovningar som skall genomföras innan bifall ges. De borde också göras till en faktor i gemenskapens stödåtgärder på världsmarknaden och till en kraftfull politik som syftar till att ge internationell spridning åt europeiska normer.

3. Aspekter i samband med yttre förbindelser och kandidatländerna

3.1. I USA fastställdes minimikraven på lysrörs energiverkningsgrad i lagen om energipolitiken (Energy Policy Act) av den 24 oktober 1992. Detta ledde till att tre typer av lysrör (F40, F96, F96/HO) försvann från marknaden inom tre år eftersom de inte uppfyllde kraven, uttryckta i lumen per watt och färgåtergivningsex.

3.1.1. Sedan november 1995 får amerikanska producenter inte längre tillverka, importera eller sälja lysrör som inte uppfyller dessa normer och de uppmuntras till att verka för att dessa normer skall införas på utländska marknader, framför allt i Latinamerika och Asien.

3.1.2. Den federala myndigheten för miljöskydd (EPA) lade dessutom i slutet av 1990 fram ett stödprogram, "Green Lights Program", som på frivillig basis sammanför stora elkonsumenter, elproducenter, elkonglomerat samt tillverkare och försäljare av lampor med syftet att de skall åtaga sig tidsplaner för olika belysningsutrustningars verkningsgrad, samt för att förse dem med bakgrundsmaterial till informations- och propagandakampanjer. Eftersom marknaden expanderade kraftigt minskade kostnaderna för de olika komponenterna kraftigt och priset för elektroniska förkopplingsdon gick ner med mer än hälften inom fem år.

3.1.3. Slutligen inledde EPA en ny aktion den 28 juni 1999 för att bättre skydda befolkningen och miljön mot kvicksilverföroreningar genom att uppmana konsumenterna att frivilligt lämna lysrör och andra varor, som innehåller giftiga ämnen, till återvinning för att de inte skall hamna på soptippar och i sopförbränningsanläggningar.

3.1.4. Kommittén anser att det skulle vara nödvändigt att snarast börja tillämpa ett europeiskt program som motsvarar EPA:s Green Lights Program, vilket ännu befinner sig på undersökningsstadiet vid Gemensamma forskningscentret. Det är viktigt att verkligen kunna garantera en sammanhängande global ram som stöder en miljövänlig återvinning av giftiga ämnen, särskilt med avseende på kvicksilver i lysrör, samtidigt som den främjar såväl energieffektivitet och miljöskydd som den europeiska produktionens konkurrenskraft.

3.2. Enligt kommittén är det likaså viktigt att beakta direktivförslaget externa omfattning, särskilt när det gäller kandidatländerna som förbereder sin anpassning till de tekniska normer som gäller på inre marknaden och där produktionen inom belysningssektorn är utvecklad, trots att den grundar sig på effektivitetsstandarder som är mycket begränsade. Denna anpassning kan främjas genom tekniköverföring, utnyttjande av de fonder som avser att underlätta anslutningen och Phare, utvidgningen av Save II-programmet för förbättrad företagsledning samt genom att öka förståelsen för de föreslagna åtgärderna för energieffektivitet.

3.3. Liknande främjande åtgärder bör införas i samarbets- och stödprogrammen som riktas till Medelhavsområdet, Mercosur och Latinamerika samt inom ramen för instrumenten för samarbete med AVS-länderna och initiativen för Asien.

4. Särskilda kommentarer

4.1. Direktivets räckvidd

4.1.1. Eftersom förkopplingsdonet inte används separat utan alltid i samband med att belysningsutrustningen används, anser kommittén att man måste klargöra huruvida och i vilken utsträckning de begränsningar och krav som gäller för förkopplingsdonet och för tillverkaren av detta även gäller för den belysningsutrustning som förkopplingsdonet är monterat på. Detta krävs för att man skall kunna få till stånd en adekvat kontroll av marknaden, även vad gäller t.ex. belysningsutrustning som importeras till EU.

4.1.2. Med tanke på skillnaderna mellan de olika språkversionerna av förslagstexten måste språkversionerna beträffande artikel 1.1 göras samstämmiga med utgångspunkt i den engelska versionen. Uttrycket "to be exported" motsvarar kraven i produktionskedjan för belysningsutrustning. För överensstämmelsens och konsekvensens skull bör samma uttryck användas även i artikel 3 c.

4.1.3. Enligt kommittén bör undantag från tillämpning av direktivet gälla såväl för förkopplingsdon ämnade för direktexport som för förkopplingsdon som säljs vidare till tillverkare av belysningsutrustning och som sedan skall gå på export.

4.1.4. Det undantag från direktivet som anges i artikel 1 andra stycket bör gälla utan att man frångår vad som anförs i artikel 3 c (krav på att ange att godset är avsett för export).

4.2. CE-märkning och bedömning av överensstämmelse

4.2.1. Kommittén anser att man måste klargöra förfarandena för CE-märkningen som den beskrivs i artiklarna 3, 5 och 6 med tanke på följande faktorer:

- tillämpningen av direktiven om "den nya metoden" på förkopplingsdon eller belysningsutrustning som förkopplingsdonet monterats på,
- en anpassning av de förfaranden för angivande av överensstämmelse som redan gäller i enlighet med andra direktiv om förkopplingsdon (direktivet om elektromagnetisk kompatibilitet nr 89/336 och 93/68) och om belysningsutrustning (lågspänningsdirektivet nr 73/23 och 93/68 samt direktivet om elektromagnetisk kompatibilitet nr 89/336 och 93/68).

4.3. Tidsramar i samband med direktivets ikraftträdande

4.3.1. Mot bakgrund av de marknadserfarenheter som erhållits i samband med tillämpningen av de direktiv om den nya metoden som antagits tidigare anser kommittén att man

måste se till att övergången från det nuvarande systemet till det nya sker på ett så likartat sätt som möjligt inom hela EU och så gradvis som anses erforderligt.

4.3.2. Kommittén anser att det vore motiverat att överväga följande:

- Att tidsfristen för överföring i medlemsstaternas nationella lagstiftning förlängs från 12 till 18 månader (artikel 8.1).
- Att tidsgränsen för ett förbud för saluföring anpassas som en följd av denna förlängning.
- Att en ytterligare övergångsperiod på 12 månader införs för förbud för utsläppande på marknaden (artikel 2.1), så att återförsäljare och tillverkare ges möjlighet att tömma sina lager av belysningsutrustning där sådana förkopplingsdon ingår som omfattas av direktivet.
- Att en liknande övergångsperiod på 12 månader införs för att tillåta en lagertömning i samband med att direktivets andra fas träder i kraft (artikel 9.1).

4.4. Kontroll och anpassning

4.4.1. Kommittén framhåller konsumenternas och producenternas krav på effektiva garantier för att marknadsövervakning kommer att inrättas snabbt och effektivt inom hela EU när direktivet införlivas i den nationella lagstiftningen.

4.4.2. Bristen på kontrollmekanismer på marknaden skulle enligt kommitténs åsikt kunna få kraftiga negativa effekter inom sektorn på relativt kort sikt (dvs. inom några månader) både när det gäller produktion och sysselsättning.

4.5. Stödåtgärder

4.5.1. Enligt kommittén är det nödvändigt att lägga till en ny punkt 20 till förslagets motivering. Denna punkt skall omfatta möjligheten till stöd från strukturfonderna, Europeiska investeringsbanken och FoTU-program samt energirelaterade program och dessutom möjligheten att inleda stödåtgärder och främja alla sektorer där det finns intresse för innovation och teknisk omstrukturering för anpassning till nya gemenskapsparametrar för energieffektivitet.

5. Avslutande kommentarer

5.1. Sammanfattningsvis vill kommittén rekommendera kommissionen, Europaparlamentet och rådet följande:

- I enlighet med direktivförslagets syfte och målsättning anser kommittén att frivilliga överenskommelser är att föredra med hänsyn till det komplicerade förhållandet mellan de olika bestämmelserna och de nydanande direktiv som är tillämpliga på denna sektor.

- Med hänsyn till de stora exportvolymerna av förkopplingsdon som separata delar eller som delar i belysningsutrustning är det nödvändigt att säkerställa balans mellan energieffektivitetsmålen, sysselsättningen, den internationella konkurrenskraften och miljöskyddet.
- Med hänsyn till en eventuell tredje fas i strävan mot energieffektivitet är det särskilt nödvändigt att inrätta en sammanhängande ram för utveckling av en integrerad produktionspolitik (energieffektivitet, slutlig förvaltning, användning av potentiellt farliga ämnen och konsumentskydd).
- Vid utformningen av artiklarna är det nödvändigt att klargöra vilka av kraven på förkopplingsdonen som också är tillämpliga när det gäller belysningsutrustningen. Dessutom måste de direktiv som rör användning av CE-märkning samordnas och tidsgränserna för genomförande och införande måste omdefinieras för att säkerställa följdriktighet och successivt genomförande.
- De betydelsefulla ansträngningar som begärs av de berörda produktionssektorerna måste överensstämma med hållbara och synliga initiativ för att öka medvetandet, sprida information och fortbildning samt integrera energieffektivitetsmålen inom den interna (entreprenad, byggnadsindustri etc.) och externa politiken (förhandlingar om utvidgningen, samarbete och stöd till Medelhavsområdet, Mercosur, Latinamerika, AVS-länderna och Asien).

Bryssel den 20 oktober 1999.

*Ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande*

Beatrice RANGONI MACHIAVELLI
